

Of Dreams and Dreamers

I. Why is Yosef Believed?

בראשית פרק מא

(ח) ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את כל חרטמי מצרים ואת כל חכמיה ויספר פרעה להם את חלמו ואין פותר אותם לפרעה:

8 And it was in the morning that his spirit was troubled; and he sent and summoned all the magicians of Egypt and all of the wise men; and Pharaoh told them his dream; but none could interpret them for Pharaoh.

רש"י בראשית פרק מא

ואין פותר אותם לפרעה - פותרים היו אותם, אבל לא לפרעה, שלא היה קולן נכנס באזניו, ולא היה לו קורת רוח בפתרוןם....

II. Classical Approaches

שכל טוב בראשית פרק מא סימן לז

(לז) וייטב הדבר בעיני פרעה. שנזכר מיד פתרון החלום כי כמו שפתר לו כן היה רואה גם הוא אלא ששכחו ועכשיו נזכר

בראשית רבה (וילנא) פרשת מקץ פרשה פט סימן ו

וישלח ויקרא וגו', ר' יהושע דסכנין בשם רבי לוי פתרון היו אותו אלא שלא היה קולן נכנס באזניו, שבע פרות הטובות שבע בנות אתה מוליד, שבע פרות הרעות שבע בנות אתה קובר, וכן אמרו שבע שבליים הטובות שבע מלכיות אתה מכבש, שבע שבליים הרעות שבע אפרכיות מורדות בך,

III. A Puzzling Pattern

בראשית פרק מא

(ז) ותבלענה השבליים הדקות את שבע השבליים הבריאות והמלאות וייקץ פרעה והנה חלום:

(ח) ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את כל חרטמי מצרים ואת כל חכמיה ויספר פרעה להם את חלמו ואין פותר אותם לפרעה:

(טו) ויאמר פרעה אל יוסף חלום חלמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתר אתו:

(יז) וידבר פרעה אל יוסף בחלמי הנני עמד על שפת היאר:

(כא) ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע כאשר בתחלה ואיקץ:

(כב) וארא בחלמי והנה שבע שבליים עלת בקנה אחד מלאת וטבות:

7. And Pharaoh awoke and behold it was a dream!

8. ...and Pharaoh told them his dream; but none could interpret them for Pharaoh.

15. And Pharaoh said to Yosef: "I have dreamt a dream, and no one can interpret it..."

17. And Pharaoh spoke to Yosef: "In my dream, behold I am standing on the bank of the river."

21-22. "... And I awoke; and I saw in my dream

בראשית פרק מא

(כה) ויאמר יוסף אל פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלהים עשה הגיד לפרעה:

(כו) שבע פרת הטבת שבע שנים הנה ושבע השבלים הטבת שבע שנים הנה חלום אחד הוא:

25. And Yosef said to Pharaoh: "Pharaoh's dream is one..."

26. "... It is one dream."

בראשית פרק מ

(ז) וישאל את סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו לאמר מדוע פניכם רעים היום:

(ח) ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין אתו ויאמר אלהם יוסף הלוא לאלהים פתרנים ספרו נא לי:

7 And he asked Pharaoh's officers that were with him in the ward of his master's house, saying:

"Why do you look so sad to-day?" 8 And they said to him: "We have dreamed a dream, and

there is none that can interpret it." And Joseph said to them: "Do not interpretations belong to

God? Please tell it to me.

IV. Historical Perspective

A. Connection between the Yosef Story and

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף טז עמוד א-ב

אפשר דבר שנצטער בו אותו צדיק יכשל בו? דאמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: בשביל משקל שני סלעים מילת שהוסיף יעקב ליוסף משאר אחיו - נתגלגל הדבר, וירדו אבותינו למצרים. אמר רבי בנימין בר יפת: רמז רמז לו, שעתיד בן לצאת ממנו שיצא מלפני המלך בחמשה לבושי מלכות, שנאמר ומרדכי יצא... בלבוש מלכות תכלת וגו'

בראשית פרק מא

(מב) ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אתה על יד יוסף וילבש אתו בגדי שש וישם רבד הזהב על

צוארו:

(מג) וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך ונתון אתו על כל ארץ מצרים:

(מד) ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים:

42 And Pharaoh removed his signet ring from his hand, and put it upon Yosef's hand, and he

had him dressed in garments of fine linen, and he placed a gold chain upon his neck. 43 And he

made him to ride in the second royal chariot; and they cried before him: "Avrech"; and he

appointed him over all the land of Egypt. 44 And Pharaoh said to Yosef: "I am Pharaoh, and

without you shall no man lift up his hand or his foot in all the land of Egypt."

B. Pharaoh as a Paradigm

אסתר פרק ג

(טו) הרצים יצאו דחופים בדבר המלך והדת נתנה בשושן הבירה והמלך והמן ישבו לשתות והעיר שושן נבוכה:

15 The couriers went forth in haste by the king's commandment, and the decree was distributed in Shushan the capital; and the king and Haman sat down to drink; and the city of Shushan was astonished.

אסתר פרק ד

(ב) ויבוא עד לפני שער המלך כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק:

2 And he came even before the king's gate; for it was forbidden to enter the king's gate, clothed in sackcloth.

אסתר פרק ד

(יא) כל עבדי המלך ועם מדינות המלך יודעים אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דתו להמית לבד מאשר יושיט לו המלך את שרביט הזהב וחיה ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלושים יום:

11 'All the king's servants, and the people of the king's provinces, are well aware, that if anyone, whether man or woman, approaches the king in the inner court, without being summoned, there is but one law for him, that he be put to death, except for the person to whom the king shall extend the golden scepter so that he may live. And as for me, I have not been summoned to come to the king for the past thirty days.'

אסתר פרק ו

(א) בלילה ההוא נדדה שנת המלך ויאמר להביא את ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים לפני המלך:
On that night the king's sleep was disturbed, and he ordered that the record book, the chronicles, be brought and read before the King.

אסתר פרק ז

(ה) ויאמר המלך אחשוורוש ויאמר לאסתר המלכה מי הוא זה ואי זה הוא אשר מלאו לבו לעשות כן
(ו) ותאמר אסתר איש צר ואויב המן הרע הזה והמן נבעת מלפני המלך והמלכה:
(ז) והמלך קם בחמתו ממשנתה היין אל גנת הביתן והמן עמד לבקש על נפשו מאסתר המלכה כי ראה כי כלתה אליו הרעה מאת המלך:
(ח) והמלך שב מגנת הביתן אל בית משנתה היין והמן נפל על המטה אשר אסתר עליה ויאמר המלך הגם לכבוש את המלכה עמי בבית הדבר יצא מפי המלך לפני המן חפו: ס
(ט) ויאמר חרבונה אחד מן הסריסים לפני המלך גם הנה העץ אשר עשה המן למרדכי אשר דבר טוב על המלך עמד בבית המן גבה חמשים אמה ויאמר המלך תלהו עליו:
(י) ויתלו את המן על העץ אשר הכין למרדכי וחמת המלך שככה: פ

5 Thereupon, King Ahashveirosh exclaimed and said to Esther the queen: 'Who is he, and where is he, who dared presume in his heart to do so?' **6** And Esther said: 'An adversary and an enemy! This Wicked Haman.' And Haman trembled in terror before the king and the

queen. **7** And the king rose in a rage from the banquet of wine and went into the palace garden; and Haman remained to beg for his life from Esther the queen; for he saw that there was evil determined against him by the king. **8** And the king returned from the palace garden to the banquet room; and Haman was fallen upon the couch upon which Esther was; and the king exclaimed: 'Will he even force the queen while I am in the house?' As the word went out of the king's mouth, they covered Haman's face. **9** Then Harbonah, one of the chamberlains in attendance before the king said: 'Behold also, the gallows fifty cubits high, which Haman has made for Mordechai, who spoke good for the king, is standing in Haman's house.' And the king said: 'Hang him on it.' **10** So they hanged Haman on the gallows which he had prepared for Mordechai, and the king's wrath abated.

V. The Contrast

בראשית פרק לז

(ה) ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו ויוספו עוד שנה אתו:

(ט) ויחלם עוד חלום אחר ויספר אתו לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי:

5 And Yosef dreamt a dream, and he told it to his brethren; and they hated him yet the more. **9** And he dreamt yet another dream, and told it to his brethren, and said: 'Behold, I have dreamt yet a dream: and, behold, the sun and the moon and eleven stars bowed down to me.'

VI. A Final Note: Pharaoh's Fear

בראשית פרק מא

(ג) והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן היאר רעות מראה ודקות בשר ותעמדנה אצל הפרות על שפת היאר:

(ד) ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקת הבשר את שבע הפרות יפת המראה והבריאת וייקץ פרעה:

3 And, behold, seven other cows came up after them out of the river, of ugly appearance and gaunt flesh; and stood by the other cows upon the bank of the river. **4** And the cows of ugly appearance and gaunt flesh ate the seven cows of beautiful appearance and robust health.

בראשית פרק מא

(יט) והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן דלות ורעות תאר מאד ורקות בשר לא ראיתי כהנה בכל ארץ מצרים לרע:

(כ) ותאכלנה הפרות הרקות והרעות את שבע הפרות הראשונות הבריאות:

(כא) ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע כאשר בתחלה ואיקץ:

19 And, behold, seven other cows came up after them, scrawny and of very inferior form and lean flesh, I have never seen inferiority like theirs in all the Land of Egypt. **20** And the lean and inferior cows ate the first seven healthy cows. **21** And they came inside them, and it could not

5

OU Parsha Shiur 2019-2020

12/18/2019

Rabbi Shmuel Goldin

be known that they had come inside them; for their appearance remained as inferior as at first-
and I awoke.